

ВЪСТНИКЪ

ДОБРУДЖА

ЕДИНЪ БРОЙ
10 СТ.ЕДИНЪ БРОЙ
10 СТ.

ИЗЛИЗА ПОНЕДЪЛНИКЪ, СРЪДА И ПЕТЪКЪ

Абонаментъ за България: 7 лв. шестмѣсячно; за отплатно: 14 лв. — Обявления: 15 ст. за кв. см. — Всичко що се отнася до в-ка се адресува: До дирекцията на в-къ „Добруджа“ — Бабадагъ. Рекониси назадъ не се връщатъ.

28 августъ — трауренъ денъ за Добруджа. — Положението на отвлѣченитѣ Добруджанци. — Конференцията на учителитѣ отъ Стара Добруджа. — Годишнината отъ освобождението на Добричъ. — Голѣма плячка на ромънския фронтъ. — Нотата на папата за миръ. — Аспаруховиятъ лагеръ.

Ант. Ворлаковъ.

Траурътъ на Добруджа

Тридесетъ и осемъ-годишниятъ ромънски режимъ въ Добруджа бѣ едно живо отрицание на право, справедливостъ и човѣчина. Той бѣ една непрекъснатата верига отъ беззакония, административни своеволия, правосъдно пристрастие, държавническо безчестие и потисничество — една печалва верига, която намѣри своя логиченъ край въ безчовѣчнитѣ издевателства и диванскитѣ жестокости, извършени прѣзъ миналата есенъ, по формалнитѣ заповѣди на ромънскитѣ управници и военнопочалници, надъ мирното добруджанско население.

Всѣхъ да е сторило, каквито и да е дѣла, които застрашаватъ публичния редъ и държавната ѝ безопасностъ, Ромъния го обяви за свой врагъ, постави го вънъ отъ законитѣ и повѣри живота, имота и честта му на своеволіето, алчността и жестокостта на освирѣпѣлитѣ свои жандарми и войници.

Добруджа бѣ изправена прѣдъ тежки изпитания. Десетки села бѣха обезлюдени. Стотици семейства бѣха лишени отъ своитѣ майки, бащи, дѣца, братя и сестри. Стотици къщи бѣха затворени. Хиляди добруджански граждани бѣха подложени на горчиви унижения и непоносими страдания. Цѣла Добруджа бѣ покрита съ дълбокъ трауръ.

Когато на 28 августъ м. г. добруджанскитѣ камбани и гласата извѣстиваха ромънската мобилизация, влашкитѣ жандарми арестуваха близкитѣ на ония, които кралъ Фердинандъ зовѣше подъ своитѣ знамена, за да воюватъ, редомъ съ съглашенскитѣ войски, „за свободитѣ и правата на огнетенитѣ малки народи“.

Грабнати отъ улицитѣ, джуканитѣ, работилницитѣ, отъ полето, посрѣдъ нощъ отъ къщитѣ, безъ да имъ се даде възможностъ да се простятъ съ близкитѣ си и да си взематъ нужното обѣкло, слѣдъ като били ограбени, бити, ругани и подигравани, — нещастнитѣ добруджански граждани сж бивали натиквани въ тѣснитѣ кауши на затворитѣ, въ камбаритѣ на дунавскитѣ шлепове и въ влажнитѣ изби на казармитѣ и участитѣ, дѣто цѣли дни били държани безъ хлѣбъ, въздухъ, свѣтлина и вода. Прѣзъ втората половина на августъ и началото на септемврий добруджанскитѣ пѣтица прѣдставлявали една сѣрдцераздирателна гледка: дълги върволици отъ жени, дѣца и старци, задигнати отъ тѣхнитѣ родни огнища, плѣсвани отъ стражарскитѣ камшици и непрѣстанно блѣскани отъ войнишкитѣ приклади, бивали откарвани дни наредъ въ изгнание. Отъ голѣмото българско село Алмалый, Островско, което до ромънската мобилизация брояло 1819 жители, само въ една нощъ били отвлѣчени 1534 души, между които само 136 дребни дѣца на възраст отъ 1—3 години и 28 старци отъ 70 до 80 години, начело съ немощния 105 годишенъ български свещеникъ Атанасъ Драгневъ и неговия 75 годишенъ синъ, също свещеникъ; отъ гр. Тутраканъ 691, отъ Добричъ—515, отъ Тулча—233, отъ Меджидие—50, отъ Кюстенджа—39, отъ Валчикъ—73, отъ цѣла Добруджа—повече отъ 25.000 жени, дѣца и мъже.

Мнозина отъ тѣзи страдалци изгряли по пѣтицата и затворитѣ отъ гладъ, студъ и жажда; мнозина отъ тѣхъ били набити, изклани или издавени въ Дунавъ и околнитѣ блатъ.

Споредъ разказитѣ на очевидци, групи отъ мъже, жени, дѣца и старци бивали заставяни прѣдварително да изкопаватъ въ видъ на окопи своитѣ гробове и слѣдъ туй бивали разстрѣлвани съ картечници или измушквани отъ ножовѣтъ на оскобѣлитѣ влашки войници. Страхливиятъ ромънски войникъ, който позорно обръна грѣбъ прѣдъ блѣсъка на българския ножъ при Тутраканъ, Добричъ и Кюбадинъ, се е упражнявалъ да мушка съ ножъ въ житѣтѣ тѣла на беззащитнитѣ жени, дѣца и старци. Само ония, които по една случайностъ носили у себе си по-вече пари и скъпоцѣности, сполучили да омилостивятъ своитѣ палачи и да се спасятъ отъ явна гибель.

Останалитѣ живи мъжовци били интернирани отначало въ изтѣснитѣ лагери при Яломица и Галацъ, а слѣдъ разгрома на ромънската армия — при Хушъ и Васлуй, дѣто и до сега ги държатъ при единъ режимъ на безнормална безчовѣчностъ. Нещастницитѣ оставени прѣзъ зимата въ неогорлени, пѣтвиници, ахъри и изби да спятъ на голата земя, голи, боси и безъ завивки, безъ достатъчно храна и безъ никаква лѣкарска помощъ. Майкитѣ били принудени да обвиняватъ дѣцата си въ прѣстѣлнитѣ си и да имъ копаятъ дупки въ земята, за да ги запазятъ отъ студа, вѣтъра и дъжда. (Вижъ брой 14, стр. 3 на в. „Добруджа“).

Нито протеститѣ на българското правителство, нито порицанията на неутралния европейски печатъ, нито изобличителнитѣ поти на Холандския и Сѣверо-Американския пълномощни министри, акредитирани при ромънския дворъ, нито човѣколюбивото посрѣдничество на Международното бюро на Червения Кръстъ, — нищо не можа да стресне затапилата свѣстъ въ Ялкийтѣ управници и да ги застави да подобрятъ невоносимото положение на заточенитѣ въ Хушъ и Васлуй. Въместо туй въ отговоръ на направенитѣ постѣпки, тѣ синатъ азъ и клевети по адресъ на България и българския народъ. Тѣ приписватъ своитѣ жестокости въ единъ моментъ, когато ромънскитѣ колонисти, избѣгали миналата есенъ съ отстъпващитѣ ромънски войски, се завръщатъ въ Добруджа, необезпокоявани отъ никого, заедно съ своитѣ поимове и даскали. Съ присътвие на си между българското добруджанско население пришелицитѣ увеличаватъ сѣрбѣта и тѣлата на ония, чинито близки изпитватъ още жестокостта на ромънскитѣ властници, при вое туй милостивото и неодоливо българско сѣрдце не отмишва на беззащитнитѣ и слабѣтъ. Нѣщо по-горе: Ние можемъ да посочимъ съ десетки случаи, дѣто завърналитѣ се гладни и голи ромъни сж намирали храна, поделонъ и гостопримство въ българскитѣ села.

Но въ Ялтѣ не могатъ да разбертъ тия чувства на човѣколюбие, както не можаха да разбератъ и послѣдницитѣ отъ жестокоститѣ, които извършиха и вършатъ още. Съ тия жестокости тѣ убиха духа на добруджанскитѣ си войски и подготвиха своя погромъ. Извършенитѣ злодѣяния иматъ и друго значение: тѣ доказватъ, че Ромъния и до послѣднитѣ дни на своето владичество, е смѣтала Добруджа за чужда ней страна, и отричатъ най-категорично правото ѝ да ѝ владѣе въ бъдеще. Дълбокиятъ трауръ, положенъ днесъ на тоя хубавъ български нѣтъ, е най-силниятъ обвинителенъ актъ и най-тежката присъда срѣщу всички ромънски претенции върху него. Общата печаль и горчивитѣ страдания на добруджанското население искатъ едно удовлетворение; жертвитѣ на ромънската жестокостъ искатъ едно възмездие, и Ромъния трѣбва да ни го даде.

джанското население искатъ едно удовлетворение; жертвитѣ на ромънската жестокостъ искатъ едно възмездие, и Ромъния трѣбва да ни го даде.

ОТЗОВИ

Положението на отвлѣченитѣ Добруджанци.

Въ отговоръ на лѣжитѣ, прѣскани отъ ромънскитѣ агенти въ съглашенския печатъ, и за да се види, изкъ цивилизованитѣ ромъни третиратъ отвлѣченитѣ свои поданици, чиято единствена вина е тѣхната българска народностъ, даваме въ точенъ прѣводъ текста на нотитѣ, подадени до ромънския министъръ на външнитѣ работи отъ пълномощния министъръ на Сѣверо-Американскитѣ Съединени Штати, съ дата 10 ноемврий подъ № 164, и отъ Холандския пълномощенъ министъръ съ дата 21/3 ноемврий 1916 г. подъ № 2408. Тѣзи ноти сж доставени на българския „Червенъ Кръстъ“.

Ето текста на първата отъ тѣхъ:

„Ваше Прѣвъзходителство,

Честъ имамъ да Ви съобща, че на 20 октомврий в. ст. имамъ удоволствието, ведно съ негово Прѣвъзходителство Jonhneer van Vredenburg (холандски пълномощенъ министъръ) и съ Д-ръ Автина, прѣдседателъ на комисията за гражданскитѣ интернирани, да направя посѣщение на лагеритѣ за интерниранитѣ въ Яломица. Позволявамъ си да кажа, че азъ намѣрихъ добро положение на ония отъ интерниранитѣ, които имаша пари, и мнозина измежду тѣхъ ми изказаха задоволството си. Обаче, азъ намѣрихъ, особено въ тухлената фабрика, интернирани при лоши условия. Тѣ спѣха по онова време въ помѣщения върменни, които не бѣха приспособени за таква употреба, но азъ не объркахъ внимание на това обстоятелство, понеже ми бѣ посочена една нова постройка, правена за тѣхъ. Надѣвамъ се, че тази постройка ще бѣде скоро довършена и че ще има достатъчно провѣтриване; че всѣки човѣкъ ще бѣде снабденъ съ по единъ човалъ слама, въесто да лѣга на голата земя, както е сега, и съ по една завивка. Надѣвамъ се още, че тия които, работятъ въ тухларската фабрика, ще получаватъ не само подходяща храна, но и редовна седмична заплата, както това се практикува въ другитѣ страни при подобни обстоятелства. Надѣвамъ се тоже, че тѣхъ ще се даватъ всички необходими медицински грижи. Внушихъ още на д-ръ Автина, да се изпращатъ всѣка седмица пари и дрехи на интерниранитѣ чрѣзъ куриера на Комисията, въесто чрѣзъ пощата, които не е удовлетворителна.

Желая да поздравя Вашето правителство за рѣшението му да освободи неприятелскитѣ поданици по-възрастни отъ 60 години да се задржатъ по домоветѣ си. Тези акция ще има сигурно голѣмо влияние въ страпнитѣ, дѣто ромънски поданици сж били интернирани, и отъ моя страна азъ ѣ съобщихъ телеграфически на пашитѣ амбасади въ Австро-Унгария и Германия, за да ѣ съобщатъ на владѣщитѣ правителства“.

„Приемете и пр. (подп.) Charles Verica

Американски пълномощ министъръ“

За да изкажа този почтенъ човѣкъ, който е посѣтилъ лагеритѣ на отвлѣченитѣ въ Яломица, подобни надежди и пожелания, очевидно е, че пашитѣ нещастни сънародници, отвлѣчени отъ жестокия влакъ, сж били лишени отъ най-елементарни удобства. Тѣ сж синѣли въ ахъри, безъ никаква провѣтриване, на голата земя, безъ слама дори и безъ покривка! Никакви лѣкарски грижи не имъ сж били давани и, види се, болеститѣ и мизерията на тия нещастници сж заставили американския пълномощенъ министъръ да обърне вниманието на ромънското правителство и върху това.

Колкото до минимото рѣшение да бѣдатъ освобождени по-възрастнитѣ отъ 60 години, то си остана една гола влашка лѣжа, както всѣчки тѣхни обѣщания и извѣрвания: до днесъ отъ отвлѣченитѣ, накаръ измежду тѣхъ да има много 70 и 100 годишни старци, жени и дѣца, никой не се е завърналъ!

Ето текста и на потата, подадена от Холандския пълномощен министър:

„Господние министри, По исканата на д-р Антона, Американският пълномощен министър и аз можахме да постигнем селата в Яломица, където чужденците от държавите, с които Ромъния е в война, са били интернирани. Докторът ни прие с една съвършена гостоприемност; той ни разреши да се движим свободно в селата, да посещаваме влици и испалациите, които бихме пожелали, и да се разговаряме с интернираните.“

Участията на интернираните, които разполагат с достатъчни средства, не остава нищо да се желае.

Тъй обитават добри стаи и изобщо намират да си купуват подходяща храна. Няколко оплаквания ми бяха направени поради високите цени, които селяните им искат за продуктите. Може би, като се установят максимални цени и ако се наказват строго нарушенията, би могло да се прѣмахнат злоупотребленията.

Относително интернираните, неразполагащи с парични средства, позволявам си да прѣдложа на Ваше Прѣзидентство някои издѣлници, които биха значително подобрили положението на бѣдните интернирани.

Жилище. Интернираните живеят по 4 — 5 души в една стая. По хигиенически съображения би било желателно числото на обитателите на една стая да не надминава 2 — 3 души максимум. Въ Урзичени една постройка е била направена за интернираните, които временно са настанени в една фабрика, при малко подходящи условия. Поради голѣмата маса патрулани хора, едно постоянно провѣтриване на помещението се налага.

Легла. Интернираните лежат върху маси, други спят на гола земя или върху трѣстикова рокозика. При приближаването на зимата, необходимо става, щото всѣки интерниран да има свой пламник и най-малко по два завивки.

Отопление. Печки се строят, обаче в много къщи липсват такива. Прѣд видѣ силния мраз, който зимѣ царува в Яломица, този въпрос е от най-важните.

Храна. Храната се състои от единъ хлѣбъ 1 клг., от една зеленчукова чорба, в която два пъти седмично се туря мѣсо, и от бобъ. Желателно би било, тази храна да бъде по-разнообразна. Голѣма част от интернираните, които са останали без парични средства, принадлежат къмъ по-висока класа и техните организми не би понесъл продължително време една такова еднообразна храна. При това, мнозина интернирани се оплакват и от качеството на чорбата, която им се поднася от безсъвестни доставчици.

Нѣкои команди дават сутринъ чай. Желателно би било тази мѣрка да се обобща.

Лѣкарь. Много интернирани се оплакват от липсата на лѣкари и лѣкарства.

Като моля Ваше прѣзидентство да ми съобща разпорѣжданията, които Кралското правителство би взело по този случай, аз се ползвамъ да уверя Ваше Прѣзидентство въ високата ми почит.

(подп.) Van. Vredenburg“.

При тия категорични констатации на неутралните тогава Американски и Холандски пълномощни министри, голословните твърдения и извѣрвания на отѣтния мемоар на ромънското правителство нѣмат никаква цѣна и не заслужават никаква вѣра. Впрочемъ само ромънското правителство въ тоя мемоаръ признава, че въ много лагери се е появила холера, че при евакуацията на интернираните от Яломица къмъ Хушъ, по нѣмале на свободни вагони, интернираните са били заставени да слѣдват отстъпващите ромънски власти съ кола, а повечето пѣшкомъ.

Военни новини.

Английски фронтъ. 18 VIII. Благодарение на храбростта на всичките видове германски оръжия, благодарение на атакующата сила на несравнимата по храброст германска пѣхота, новото и второ голѣмо сражение на фронта въ Фландрия се развива въ наша полза. Слѣд единъ часовъ барабаненъ огънь англичаните прѣдприеха на 16 зарпѣта, подпомогнати от французски части, атаката си на единъ 30 километровъ фронтъ от Изеръ до Ли. Прѣз цѣлия денъ продължава боятъ и напѣдналият по канала Изеръ при Дриракхтепъ постове бѣха отхвърлени. Неприятелът на падна съ голѣми сили на нашѣ линии, източно от Битшотте. При Марти-Вааргъ се отдале на англичаните да ги прѣминатъ сѣщо, но прѣдприетата от наша страна контра-атака, освѣнъ че ги избѣска от тамъ, но ги принуди да минатъ и отгѣтъ Балтиксъ; отбѣснати бѣха и тѣхните задни части. При вечеря, слѣд силно съпротивление, си повърнахме Лангемаргъ и изгубените наши позиции. Сѣщо и при Сантъ-Юлиентъ и на много мѣста по нататъкъ къмъ югъ неприятелътъ поддържа атаката си, като допѣляше частите си съ прѣсни войски, по напразно. Той биде навсѣкдѣ отбитъ и на нѣкои мѣста разбитъ. Въпрѣки голѣмите жертви, англичаните не постигнаха нищо. Въ Артуа англичаните нападѣха по вечера силно при Лоосъ. Нѣкои частични пробивания на нашѣ линии бѣха напразни, защото навсѣкдѣ тѣ бѣха от насъ отбѣснати.

19 VIII. Въ фландрия боевата дѣйност по брѣга и от Изеръ до Лисъ, особено при вечеря, бѣ доста силна. Въ сектора Битшотъ тази сутринъ артилерийският бой достигна до барабаненъ огънь. Сѣщо южно от Лангемаргъ противникътъ мина въ настѣпление. Бригадирниятъ автомобилъ, изпратенъ подъ закрилата на изкуствено произведена мъгла, трѣбваше да отвори пътя на пѣхотата. Слѣд като противникътъ успѣ първоначално да влѣзе въ нашѣ позиции, биде отбѣснатъ въ послѣдствие на всѣхдѣ. Въ Артуа, на канала Ла Васъ от двѣтѣ страни на Ленсъ и на южния брѣгъ на Скарий артилерийскиятъ огънь достигаше от време на време до голѣма сила. При Каврикуръ и западно отъ Ле Катлепъ (югозападно и южно отъ Кабре) слѣдъ силна артилерийска подготовка атакуваха силно английски разузнавателни части; въ рѣкопанечъ бой биде отбитъ.

Французки фронтъ. 19 VIII. По хребета Шменъ-Де-Дамъ нашите нападательни части наѣзоха въ неприятелските окопи и онищожиха защитниците имъ. — черни французи.

Ромънски фронтъ. 18 VII. Фронтъ на генералъ фелдъ маршалъ фонъ Макензенъ. Ромъно руските атаки, сѣверно отъ Фокшани и по горния Серетъ, пропаднаха съ голѣми загуби за неприятеля. Цѣлата плѣчка отъ започването на бойовете, сѣверно отъ Фокшани, възлиза на 200 офицери, повече отъ 11000 войника, 110 картечици и 30 оръдия. Южно отъ Гроенци частите на Хомбетъ и на кавалерията на Кулъ, която дѣйствуваша като пѣхота, отхвърлиха неприятеля далечъ на западъ. Тукъ биде вземати 35 офицери, 1600 войника, 19 картечици и 1 оръдие. 8-ма рота на 15 полкъ доведе сама 600 плѣнника.

Аспаруховиятъ лагеръ и пограничниятъ окопъ

Въ X томъ на руския Археологиченъ институтъ въ Цариградъ „Извѣстия“ отъ 1905 г. за старо-българската столица „Абоба-Плиска“, издаденъ съ сътруд-

ничеството на братия Шкорпилови, О. Успенски и др., четомъ на стр. 558 и др. въ статията „Николицѣското укрѣпление (прѣдполагамеи Аспаруховъ Огъль)“ и Переславецъ на Дунава“, слѣдното: „Въ сѣвероизточната частъ на Балканския Полуостровъ се намиратъ два лагера (хригси), които принадлежатъ безъ съмнѣние на единъ и сѣщи народъ, а именно на древните българи. Тѣзи лагери лежатъ до с. Абоба (до гара Каспичанъ) и до с. Николицѣ (до Исака). Послѣдния считаме за „Аспаруховия лагеръ Огъль“.

Византийските летописци Теофанъ и патриархъ Никифоръ съобщаватъ слѣдното за появяването на древните българи на Балканския полуостровъ:

„Третиятъ синъ на Кубрата, на име Аспарухъ, се поселилъ около Дунава въ мѣстността „Огъль“. Тя е отпрѣдъ блатиста, а пъкъ отзадъ укрѣпена съ стѣни отъ подостѣжни стрѣмнини. Когато византийскиятъ императоръ Константинъ Погонатъ се научилъ, че неочаквано се разположило едно мръсно и нечисто племе на лагеръ около Дунава, силно се обезпокоилъ и заповѣдалъ на войските си да трѣгнатъ противъ неприятеля. Когато българите видѣли тая многобройна войска, избѣгали въ Огъля и се закрили. Въ продължение на три дѣня тѣ не се осмѣлявали да излѣзатъ отъ тона укрѣпление, та и византийците (гърците), поради принадлежащите блати, не отарили бой“.

Лагерътъ до Николицѣ съ своите блати откъмъ сѣвероизтокъ (Саунъ и др.) и съ стрѣмнините отъ другата страна отговаря на свѣдѣнията на византийските летописци за Аспаруховия лагеръ „Огъль“.

Въ статията „Окопите между Черна-лода и Костенджа“ на сѣщото съчинение за Абоба-Плиска, на стр. 518 и 566, се говори, че южниятъ отъ тритѣ окопи е старобългарски пограниченъ окопъ. Отбранителниятъ му фронтъ е обрѣнатъ къмъ югъ. Този окопъ билъ съграденъ отъ Аспарухъ каго южна граница на неговата първа държава въ Добруджа. Въ българското „Видѣние на пророка Исакъ“ се говори, че „Исакъ (Аспарухъ) създаде великъ прѣзидъ отъ Дунава до Море“. X. Ш.

Конференцията на учителите отъ Стара Добруджа

На 6, 7 и 8 т. м. въ гр. Бабадагъ се състоя конференцията на учителите отъ стара Добруджа. Тя бѣ отворена отъ началника на оперативното отѣделение при Щаба на 3-а Армия г. подполковникъ Ц. съ хубава привѣтствена рѣчь. Г-нъ подполковникътъ, слѣд като констатира голѣмите успѣхи, постигнати отъ добруджанските училища, и живия интерес, прѣдизвиканъ отъ тѣхъ срѣдъ всички слоеве на добруджанското население, съ най-сърдечни думи благодари отъ името на Командующъ Армията на учителите войници, както и на учителите — добруджанци, които неуморно и добросъвестно работиха, за да закрѣпятъ възобновените български училища въ Добруджа.

Отчетъ за учебното дѣло въ Добруджа.

Училищниятъ инспекторъ изложи на кратко вървежа на училищното дѣло прѣзъ изтеклата учебна година. Училищата въ Добруджа са дѣло на самото население. Тѣ са отворени по негово искане и по негова инициатива. Още въ първите дни слѣдъ прогонването на вражеските войски отъ Дунавъ, населението е отрупало щабовете на войсковите части и комендантствата съ заявления и молби да му се откриятъ училища, да му се прѣятъ учители и свещеници и да му се дадатъ български книги. Благодарение на тая любов на добруджанци къмъ българската просвѣта, въ послѣдните 3 — 4 мѣсеца са били открити въ пѣла Добруджа 65 първоначални училища, въ които работили 78 учители — войници, командирани отъ близките войсковы части, 1 свещеникъ и 9 учителя. Всички училища се посѣщавали отъ около 6000 ученика. Никакви принудителни мѣрки не са взимани за прибирането на учениците.

Макаръ учебното време да е било сравнително много късо, въ всички училища учениците са се запознали съ българското четмо и писмо, съ българската история и география и са добили най-необходимите познания, за да могатъ съ успѣхъ да слѣдватъ прѣзъ идната година въ сѣщитѣ отѣделения, въ които са били по-рано въ ромънските училища.

Учителите, покрай прѣката си служебна работа, са развили въ села и градове една твърдъ полезна извънучилищна просвѣтителна и обществена дѣйност. Дадени са много дѣтски забавления и прѣдставления, уредени са читалища и курсове за възрастни. Вънъ отъ туй, съ помощта на учителите е направена и първата обективна статистика на населението въ тоя вѣтъ, която открива всички фалшификации на ромънските официални статистики, цѣлящи да прѣдставятъ областята като романизирана. Събрани са пакъ отъ учителите цѣпи етнографски, фолклорни, исторически и географски свѣдѣния за селата и градовете, дѣто е имало училища. Тѣ ще бъдатъ обработени отъ наши учени. Чрѣзъ тѣхъ се разбиватъ много легенди, поддържани отъ ромънски и пѣкои наши учени.

Дневенъ редъ

Училищниятъ инспекторъ, слѣд като благодари на учителите за народополезната имъ дѣйност и посочи задачите на конференцията, обяви нейния дневенъ редъ, както слѣдва:

1. Бъдещата организация на училищата въ Добруджа.
 2. Права, задължения и функции на церковно-училищните настоятелства.
 3. Издрѣжка на училищата.
 4. Извънучилищната просвѣтителна и обществена дѣйност на добруджанския учител.
- По всички въпроси реферира инспекторътъ. При разискванията взеха живо участие мнозина учители. Върху обществената дѣйност на добруджанския учител въ послѣдното заседание на конференцията държаша рѣчи г. г. поручикъ Миланъ Марковъ и д-ръ Иванъ Огняновъ, прѣседател на централния добруджански народенъ съвѣтъ. Въ слѣдващите редове прѣдаваме навсяко най-сѣществени части отъ изказаните мнѣния по всѣки въпросъ отъ дневния редъ.

Организация на училищата.

Прѣзъ идната учебна година всички първоначални училища ще иматъ по четири отѣделения. Обучението въ тѣхъ ще се води съгласно програмата за народните първоначални училища, като се увеличи броя на седмичните часове по български езикъ, отечествознание и смѣтана. Учениците, свършили нѣкое отѣделение на ромънските първоначални училища, ще се приематъ въ сѣщото отѣделение, въ което са били. Прѣзъ първите 3 — 4 мѣсеца тѣ ще прѣповторятъ и ще изучатъ навсяко най-сѣществени части отъ материала, прѣдвиденъ въ програмата за прѣидущите отѣделения.

Черковно-училищните настоятелства.

Черковно-училищните настоятелства, възобновени отъ самото население въ оня имъ видъ, въ който са съществували до 1878 г., трѣбва да останатъ независими и заварѣти отъ административните общини. Тѣ иматъ двѣ секции съ общъ прѣдседател и касиеръ: една за черковните и друга за училищните работи въ черковно-училищната община. Свещеникътъ и учителятъ участвуватъ въ заседанията на настоятелствата съ свѣщѣтеленъ гласъ. До като не се рѣши окончателно политическата съдба на Добруджа, не трѣбва да се прилагатъ постановленията на закона за народното просвѣщение относно правата и задълженията на настоятелствата.

Издрѣжка на училищата.

Прѣзъ изтеклата учебна година всички отворени училища са се издрѣжали отъ приходите на черковно-училищните имоти, отъ доброволни пожертвувания, отъ прѣдставления и вечерници и отъ помощи, прѣдвидени въ бюджетите на административните общини отъ операционната зона. Населението е давало щедро доброволни пожертвувания за издрѣжка на училищата си. Училищните имоти не са дали нуждните доходи, понеже една не са били своевременно отдадени подъ наемъ, а други — са били загубени и обработени отъ частни лица. Конференцията прѣпорѣчва и прѣзъ идната година издрѣжката на училищата да става отъ сѣщитѣ имоти. Всички училищни имоти да се привеждатъ въ извѣстност и да се отдаватъ подъ наемъ чрѣзъ търгъ, или да се обработятъ „медийски“ отъ населе-

нието. Държавата да не се мѣси въ издръжката на училищата, понеже тѣ сѣ чисто народно дѣло и такива трѣбва да си останатъ. Административните общини могатъ да субсидиратъ училищата при условие, обаче, да не се бърватъ въ работитѣ на настоятелствата при разпрѣдѣляне на разходитѣ. Въ противенъ случай, по-добре е да не се приема помощта на административни тѣ общини, понеже съ това би се създали опасни прецеденти. Да не се налагатъ никакви специални данѣци. Глобитѣ за прибиране на дѣцата се отхвърлятъ, защото тѣ би дали поводъ да се мисли, че добруджанскитѣ училища се отварятъ съ насилствени мѣрки, а не по добрата воля на населението.

Извънучилищната дѣйност на учителитѣ.

Прѣзъ идната година въ всѣко село или градъ, гдѣто има училище, ще се откриятъ читалища и вечерни и недѣлни курсове за възрастни. При това учителитѣ се задѣлжава да събира статистически, фолклорни, исторически и други материали, необходими за пълното и вѣстрано изучаване на Добруджа, да урежда литературно-музикални забавления, прѣдставления и др. т. и да участвува въ всички общополезни народни инициативи. Той трѣбва да бѣде на всѣка стѣпка свѣтъникъ, упѣтвачъ и дори защитникъ на населението.

Закриване на конференцията.

Прѣди да се закрие, конференцията почете съ ставане на крака паметта на учителитѣ-войници, геройски загинали прѣзъ тая война. Взе се рѣшение да се събератъ помоща за сирацитѣ на загиналитѣ. Събра се сумата 100 лв.

Училищниятъ инспекторъ благодари на учителитѣ за живото имъ участие въ разискване на конференцията, резюмира най-важнитѣ й рѣшения и очерта задачитѣ, които добруджанското учителство трѣбва да разрѣши прѣзъ идната учебна година.

Конференцията бѣ закрыта отъ пачалника на оперативното отдѣление при 3-а Армия. Слѣдъ като посочи дѣйността, която прѣдстои на учителството въ Добруджа, г. подполковникътъ съ хубави думи отъ името на Щаба на Армията му благодари за досегашната плодотворна работа и изказа надеждата, че българскиятъ учителъ въ бъдеще ще работи съ още по-голяма енергия и по-голямъ ентузиазъмъ за тържеството на българската кауза въ Добруджа.

Поздравителни телеграми.

Прѣзъ първото заседание на конференцията се получи поздравителна телеграма отъ г. подполковникъ Максимовъ, инициаторъ за откриването на първото българско училище въ Добруджа — опова въ голѣмото чисто българско село Черна, Тулчанско. Тя гласи:

„По случай откриването на първата конференция на учителитѣ-войници, достойни просвѣтителни, същевременно и храбри освободители на твърдѣ скѣпната Добруджа, изпращамъ Ви отъ стражата на Св. Георгиевски рѣкавъ най-сърдечни поздравления и благопожелания за още по-силна плодотворна народно-просвѣтна дѣйностъ изъ оросенитѣ съ изобилна родна кръвъ добруджански крайници. Поколѣнието съ гордостъ ще отбѣлѣжи датата на тази първа просвѣта — културна добруджанска конференция, която ще даде първи просвѣтителъ лѣтъ къмъ стабилизиране на тѣй интензивно проявени мощенъ организаторски духъ на храбри пашѣ учителъ, доблестно токущо излѣзълъ отъ вихъра на една завършенитѣ прѣди пѣколко мѣсеца славни добруджански боеве“.

Прочитанието на тая телеграма бѣ съпроводено съ бурни аплодисменти. Конференцията взе веднага рѣшение да благодари на г. подполковникъ Максимовъ и да поздрави г. министра на Народното Просвѣщение. Въ едно отъ слѣднитѣ заседания бѣха приети съ аklamации и отправени слѣднитѣ телеграми:

Подполковникъ Максимову.

„Учителитѣ и учителитѣ отъ първата педагогическа конференция въ Добруджа изслушаха съ безпрѣдѣленъ възторгъ и бурно аklamираха съ чувство на

най-голяма благодарностъ Вашитѣ хубави прилѣти, благопожелания и поощрителни думи. Въодушевено отъ тѣхъ, насърчено отъ високопозитивни прилѣри, който Вие първи му дадохте съ откритието на българскиятъ училища и читалища въ Черна и Налбантъ, и сгрѣто отъ общонародния ни идеалъ за пълното политическо и духовно обединение на българското племе, — добруджанското учителство счита за свой повелителенъ дългъ да Ви донесе, Господинъ Подполковникъ, че въ тия сѣдмодневни дни съ още по-силенъ устреми, съ още по-голяма прѣданостъ и енергия ще продължи своята народнопросвѣтна дѣйностъ и не ще пожали ни трудъ, ни сили за тържеството на българската кауза въ мила и хубава Добруджа, освободена чрѣзъ обилно пролѣтата кръвъ на доблестнитѣ български синове“.

Министру просвѣщениято:

„Българското войнство строи веригитѣ на коварното ромѣнско робство въ Добруджа, люлката на първото българско царство, и обедини цѣлокупна България; българскиятъ учителъ-войникъ, излѣзълъ отъ окопитѣ, съ пълно съзнание на своя дългъ, въодушевенъ отъ общонароднитѣ ни идеали, тегли първитѣ бразди на родната просвѣта въ тоя български кѣтъ и задоволи ненаситната жажда за родно четиво и писмо на освобожденото добруджанско население. Днесъ първата учителска конференция, въ края на първата учебна година, отъ сърдцето на Добруджа поднася Вамъ и на цѣлото правителство своя поздравъ и му пожелава здраве и сили, за да увѣчае съ пѣлѣвитъ успѣхъ великото освободително дѣло на доблестния български войнъ. Да живѣе обединена България! Да живѣе свободна Добруджа!“

Изъ чужбина

(Съобщения на В. Т. А.)

Свѣщанията между графъ Чернинъ и Михаелесъ. Берлинъ. „Нордойче Алгемайне Цайтунгъ“ пише: Въ привършенитѣ вчера свѣщания между австро-унгарски министъръ на външнитѣ работи графъ Чернинъ и имперския канцлеръ д-ръ Михаелесъ сѣ били подробно разисквани политически и економически въпроси. Тѣзи свѣщания сѣ били проплати отъ твърда вѣра въ щастливия изходъ на войната и потвърдиха отново пълното съгласие, което владѣе между управляющитѣ държавни мѣже досега основнитѣ линии на политиката, която трѣбва да се слѣдва.

Нотата на папата за миръ. Виена. Вѣстникитѣ заявяватъ, че значението на направенитѣ отъ папата нови постановки за миръ ще могатъ, да се оцѣнятъ само, когато стане напълно извѣстно съдържанието на тази важна нота, която до сега не е официално обнародвана. Вѣстникитѣ изказватъ убѣждението, че Централнитѣ сили, които, водейки отбранителна война, въколко пѣти порицаха продължаването на войната, като жестоко и безполезно проливане на кръвъ, ще посрѣщатъ въ всѣки случай прѣдложението на папата за миръ съ подобающата почитъ и ще го разглеждатъ безъ прѣдубѣждения. Вѣстникитѣ се съмняватъ въ автентичността на папската формула за миръ, тъй както я прѣдава агенцията „Райтеръ“. Заявяватъ, че нотата на папата, която вече прѣдизвиква сърдита оппозиция отъ страна на съглашенитѣ и която ще може да срѣщне законнитѣ скруполи на централнитѣ сили въ случай, че резимето на „Райтеръ“ би било истинско прѣдъ видъ на пеговото влияние върху широките слоеве на населението, не може да остане не чуто.

Китай въ война съ Съюза. Пекинъ. Съобщение на агенцията „Райтеръ“. Въ една прокламация, подписана отъ прѣдседателя на републиката и всѣки министри, се заявява, че начина отъ 14 августъ 10 часа сутринта, Китай се намира въ война съ Германия и Австро-Унгария.

Нотата на Папата. Италианското правителство, споредъ единъ цюрихски вѣстникъ, е заплашило папата, че то не му гарантира сигурността на прѣстола, ако той настоява за незабавно сключване на миръ.

Още единъ неприятелъ. Берлинъ. Испанското правителство, което пази германскитѣ интереси въ Либери е получило съобщение отъ Манровия, че Републиката отъ 3 VIII е въ военно положение спрямо Германия и че германската колония прѣминава на страната на южна Франция.

Отворени граници. Бернъ. Отъ 15 VIII е вдигната възбратата на французката граница. Руската граница, която бѣше затворена до 14 т. м., е била пачово отворена.

Нотата на папата за миръ. Римъ. Папата е отпразвилъ нота за миръ до подателитѣ на войната, въ която прави опрѣдѣлени прѣдложения за уреждане на международнитѣ въпроси, за свободата на всички морета, като напомни, че става голѣмо изразходване на срѣдства за военни цѣли и за намаляване на хора и муниции. Германскиятъ канцлеръ ще говори въ вторникъ по нотата на папата за миръ.

Хроника

Трауренъ день за добруджанци. Единъ комитетъ отъ добруджански граждани и граждани е взелъ инициатива да се обяви денъ 28 августъ (Успѣние Богородично), въ който прѣди една година бѣха отвлѣчени хиляди добруджански мѣже, жени и дѣца, за трауренъ день на Добруджа. Въ навечерието на 28 августъ въ всѣко село и градъ ще бѣдатъ издадени позиви съ списѣца на отвлѣченитѣ и некролози за жертвитѣ на ромѣнската жестокостъ. Въ самия денъ сутринта ще се отслужатъ молебени за живитѣ мѣченици и папахиди за загиналитѣ и ще се устроятъ траурни манифестации. Населението ще отправи до легациитѣ на свѣзпитѣ и неутрални държави и до д-ство „Червенъ Кръстъ“ телеграми, въ които, слѣдъ като посочи броя на отвлѣченитѣ отъ всѣко село или градъ, ще моли застъпничеството имъ, за да се облекчи участието на мѣченицитѣ отъ Хумъ и Васлуй.

Редакцията на в. „Добруджа“ като се присѣдинява къмъ тая инициатива на добруджанското население, моли всички лица и учрѣждения, които знаятъ характерни случаи отъ ромѣнски жестокости, неизнесени до сега въ печата, да ги съобщатъ незабавно. Тя моли също всички градски и селски народни комитетъ, които ще уредятъ отпразднуването на траурния денъ, да ги изпратятъ прѣписи отъ телеграмитѣ, позивитѣ, списѣцитѣ и некролозитѣ, които ще се издадатъ по тоя случай.

Годишнината отъ освобождението на Добричъ. — На 4 септември т. г. се пада годишнината отъ освобождението на гр. Добричъ отъ ромѣнското иго. По този случай, дружеството на Свободата въ Добричъ рѣшило да се празнува тоя денъ най-торжественно. За да се отдаде пѣлѣвата почитъ на паметта на падналитѣ за освобождението на града герои, ще се извърши на военнитѣ гробища панахида, какъвто сѣлнитѣ покойници заслужаватъ.

Възпоменателни марки. Отъ 15 т. м. сѣ пуснати въ продажба новитѣ възпоменателни пощенски марки отъ по 5, 30, 50 ст. и 3 л. по случай 30-годишния юбилей на Н. В. Царя. Маркитѣ сѣ печатани въ Виена.

За знание. Податитѣ заявления отъ селата Саркюртъ, Камешна и Вейдаутъ близи на пѣлѣничитѣ, понаднали въ рѣцѣтъ на нашитѣ съюзници, се умоляватъ да съобщатъ въ дирекцията на в. „Добруджа“, дѣ се намиратъ тѣ, въ Германия, окупирана Ромѣния или Австро-Унгария и въ кой именно пѣлѣнически лагеръ. Само така тѣ ще могатъ да бѣдатъ освобождени.

КНИЖНИНА

ПОДЪ СЪВЪКАТА НА МЕЧА

Сбирката на Бобевски подъ горпето заглавие е излѣзла въ своето 4-то издание. Името на автора става широко популярно съ любимитѣ и грѣмливиятъ всрѣдъ цѣла български народъ народни маршове: „Съюзници-разбойници“ и „О добруджански край“.

Нѣма лѣстъ отъ сбирката на Бобевски, който да можешъ отмина безъ да прочетешъ до край, безъ да приповторишъ въ него послѣ ония куплети, въ които се съсрѣдоточава основната мисль на поета, или по право казано онова негово чувство, което е послужило за основна точка, за изходна причина на пѣсенята, които четешъ. А всичко въ тая сбирка е чувство и пѣсенъ. Чувството на народната душа, възленията на които въ всичкитѣ й отдѣлни трепети сѣ се отразявали въ тая на поета, въ тѣхвата най-чиста, непристорепа и естествена простота. Пѣсенята на поета, прѣдадена въ една непринудена форма на родния езикъ и говоръ, достѣпна на всѣкого да върази въ нея собственитѣ си чувства и възлениа, които авторитѣ е изтригналъ отъ душата му, за да ги обрисова въ лека, плавна и достѣпна за всички поетична форма.

Ето, голѣмото достойнство на Бобевски, името

на който като поетъ прозвуча не посредствомъ прѣварително скроени реалми и атестати за скритѣ пѣкакви недостѣпни за разбирането на простосмъртнитѣ таланти, а като народенъ поетъ, името на който се разнася ведно съ звучността на близката до народната душа пегова пѣсенъ.

Така се обяснява и широкиятъ на народни чувства на кръгозоръ, който пѣснитѣ на Бобевски обхващатъ, кръгозоръ, който обединява въ общъ народенъ дългъ и трепетъ това, което еднаква общува днесъ България отъ Витоля до Дунавскитѣ устия.

Единствено въ Бобевски ние срѣщаме тая поетическа способностъ да обобщава съсѣмъ естествено и непринудено въ общонародно достойнство, въ общонародна тага и горестъ, въ общонародна гордостъ и добродѣтелъ онова, което за много други остава частенъ случай отъ локаленъ характеръ.

Четете стиха „на подпоручика Храновъ“ на стр. 96 отъ сбирката му и виѣ ще се убѣдите въ това.

Изпѣлнитѣ дълга си възвѣшено и свято.
Пролѣхте виѣ за него кръвѣтъ си скѣпа днесъ
Прѣнесохте се жертва за тая земя, която
Виѣ любихте, за нея издѣлвахте съсъ честь.

О мѣченици сѣлти, о идоли народни,
Геройски Виѣ падахте въ полето на честѣта.
Нѣмахте рѣдко шасте да зърнете свободни
Опрѣсканитѣ щедро съ Ваща кръвъ мѣста!

Виѣ паметници вѣчни дигнахте намъ въ сърдцата,
Светци сте вече виѣ въ народни ни храмъ,
Виѣ първи възвѣстихте, че грѣйва свободата
Вѣвъ Добруджа свещениа, търпѣла гнетъ и срамъ.

Азъ не познавамъ прилѣри, въ който личната добродѣтелъ, да е била тѣй силно и въ сѣщо врѣме тѣй естествено обобщена въ цѣла една епопея на добродѣтелства на самия народъ и въ който частичната сѣдба на единъ откъснатъ отъ общото отечество край да е прѣдстанена тѣй неразривно свързана съ оная на общото отечество.

Сѣщата нота на широта въ кръгозора на народнитѣ чувства и мисли намираме дори и въ добруджанския маршъ, за който въсколедъ критикари намѣриха пѣщо банално, дори и въ сѣлѣния куплетъ:

Орлитѣ отъ възбогъ,
Просторѣтъ ти широкъ
И слѣнчо мощни фебъ
Ни спомнятъ все за тебъ!

Рѣшително Бобевски днесъ заема първо мѣсто между нашитѣ народни поети, и дѣлото на Вазова пачира въ него единъ отъ своитѣ достойни наследници. Така се обяснява и фактътъ, че Добруджа намѣри своя поетъ въ лицето на тоя синъ на Тетевенъ.

М а р т и р о л о г ъ

(Списък № 24).

за българите и турците — добруджански граждани, които ромъните са отвлели като заложници и държат затворени въ салхани, затвори и открити плъннически лагери при специален мъчителски режим.

Продължение от брой 23

с. Узларъ (Добришко).

1. Василъ Ганчевъ 35 г.
2. Иванъ Тодоровъ 36 г.
3. Велико „ 32 г.
4. Иванъ Димитровъ 45 г.
5. Желю Ганевъ 60 г.
6. Иванъ Ивановъ 45 г.
7. Миланъ Димитровъ 55 г.
8. Генчо Стефановъ 25 г.
9. Мити Райновъ 35 г.
10. Павли Димитровъ 33 г.
11. Божко Янаковъ 24 г.
12. Ганю Кудевъ 50 г.
13. Кою Ганевъ 15 г.
14. Иванъ Коевъ 30 г.
15. Желю Димитровъ 35 г.
16. Пенко Радевъ 40 г.
17. Върбанъ Христовъ 55 г.
18. Тодоръ Колевъ 20 г.
19. Стоянъ Златевъ 18 г.
20. Станко Тихчевъ 19 г.

с. Неби-куюсу (Добришко).

1. Петко Русевъ 70 г.
2. Димитъръ Паскаловъ 72 г.
3. Ив. Петковъ 28 г.
4. Добри Димитровъ 30 г.
5. Ив. Господиновъ 34 г.
6. Сава Димитровъ 46 г.
7. Паскалъ Дикитровъ 48 г.
8. Златанъ Петровъ 42 г.

с. Касаплий (Добришко).

1. Дино Желевъ 35 г.
2. Юрданъ Маноловъ 50 г.
3. Желю Юрдановъ 26 г.
4. Манолъ „ 24 г.
5. Сабъ Маринковъ 58 г.
6. Маринъ Сабевъ 20 г.
7. Иванъ „ 16 г.
8. Стефанъ Мариновъ 55 г.
9. Маринъ Стефановъ 19 г.
10. Георги Хр. Ефтимовъ 38 г.
11. Георги Неновъ 52 г.

12. Пеню Филевъ 60 г.
13. Юрданъ Жековъ 38 г.
14. Андонъ Георгиевъ 38 г.
15. Василъ Желъсковъ 36 г.
16. Минко Ивановъ 42 г.
17. Павли Деневъ 22 г.
18. Юрданъ Минчевъ 36 г.
19. Иванъ Петровъ 48 г.
20. Илия Желевъ 48 г.
21. Желю Илиевъ 20 г.
22. Панафотъ Киряновъ 40 г.
23. Ованесъ Гюлбешанъ 40 г.
заедно съ жена си и 4 деца.
24. Страти Ивановъ 55 г.
25. Василъ Георгиевъ 17 г.
26. Арусмакъ Гарабедовъ 40 г.
27. Илия Сабевъ 16 г.
28. Иванъ Петровъ 25 г.
29. Стоянъ Тодоровъ 30 г.

с. Хасарлъевъ (Добришко).

1. Серю Радиловъ 65 г.

с. Чаб-куюсу (Добришко).

1. Петъръ Цапковъ 24 г.
2. Андонъ Пенчевъ 65 г.
3. Готерия Шилманъ 50 г.
4. Александъръ Шилманъ 22 г.
5. Иванъ Целлеръ 18 г.
6. Александъръ Коллеръ 30 г.
7. Иванъ Липтъ 65 г.
8. Албугъ „ 17 г.
9. Василъ Фрайберггеръ 40 г.
10. Яко Шарингеръ 43 г.
11. Иванъ Г. Моловъ 35 г.

с. Айдекъ бей (Добришко).

1. Коста Тодоровъ 30 г.

с. Касъм-кюй (Добришко).

1. Василъ Серевъ 60 г.
2. Петъръ Неновъ 52 г.
3. Цопко Илиевъ 61 г.
4. Петъръ Пенковъ 55 г.
5. Станко Вълковъ 18 г.
6. Илия Добревъ 50 г.

с. Мамуч-кюй (Добришко).

1. Коста П. Савовъ 65 г.
2. „ Дучевъ 70 г.

с. Харманлъевъ (Добришко).

1. Христо Новчевъ 65 г.

с. Кара-суларъ (Добришко).

1. Стаматъ Василевъ 40 г.
2. Паскалъ Палловъ 42 г.
3. Денко К. Ивановъ 46 г.
4. „ Василевъ 32 г.
5. Иванъ Колю Христовъ 17 г.
6. Мити Тодоровъ 43 г.
7. Желъско Колевъ 19 г.
8. Мехмедъ Хишиновъ 41 г.
9. Сабри Кюръ Мустафа 40 г.
10. Исмаилъ Хасанъ Моловъ 35 г.
11. Мустафа Бакировъ 18 г.
12. Юмеръ Чавдаровъ 47 г.
13. Шерифъ х. Сулмановъ 42 г.
14. Мехмедъ Еминевъ 23 г.
15. Исениъ Халиловъ 19 г.
16. Ангула Сал. Мустафа 41 г.
17. Мюмюнъ Велиевъ 30 г.
18. Османъ „ 27 г.
19. Садъевъ Мустафовъ 44 г.
20. Али Махмудовъ 48 г.
21. Османъ Арнаудовъ 43 г.
22. Исмаилъ „ 55 г.
23. Колю Божиловъ 52 г.
24. Пъю Кондаковъ 35 г.
25. Марко „ 37 г.
26. Денко Ив. Къризкевъ 48 г.
27. Илия Василевъ 28 г.
28. Паскалъ Колевъ 27 г.
29. Димитъръ Кировъ 65 г.
30. Андрей Петковъ 28 г.
31. Петъръ Желъсковъ 15 г.
32. Стоянъ Костадиновъ 30 г.
33. Костадинъ Вълчевъ I 48 г.
34. Петко Колевъ Кжъровъ 48 г.
35. Денко Костадиновъ 30 г.
36. Желъско Пъевъ 20 г.
37. Костадинъ Костовъ 42 г.

38. Махмудъ Мустафовъ 35 г.
39. Исениъ Мустафовъ 28 г.
40. Сали Бучакчиевъ 35 г.
41. Кюръ Рашидъ 32 г.
42. Христо Георгиевъ 65 г.
43. Джумала Хасановъ 44 г.
44. Свещ. П. Койчевски 55 г.
45. Костадинъ Вълчевъ II 44 г.
46. Юрданъ Костовъ 18 г.

с. М. Чамурлий (Добришко).

1. Еня Новчевъ
2. Димитъръ Георгиевъ
3. Иванъ Николовъ
4. Гдоргъ Парушевъ
5. Василъ „
6. Юрданъ Костадиновъ
7. Илия Николовъ 48 г.
8. Байчо Митевъ 48 г.
9. Маринъ Парушевъ 50 г.
10. Стаматъ Янковъ 27 г.
11. Славъ Митевъ 48 г.
12. Стаматъ Павлевъ 30 г.
13. Коста Георгиевъ 55 г.
14. Мустафа Мехмедовъ 28 г.
15. Маринъ Драгуловъ 20 г.
16. Недю Стаматевъ 18 г.
17. Димитъръ Калчевъ 48 г.
18. Маринъ Стаматевъ 53 г.
19. Юрданъ Костовъ 30 г.
20. Коста Митевъ 25 г.
21. Стефанъ Митевъ 48 г.
22. Василъ Георгиевъ 28 г.
23. Ганчо Драгневъ 28 г.
24. Стоянъ Тодоровъ 20 г.
25. Марко Костовъ 50 г.
26. Николай Николовъ 37 г.
27. Стаматъ Петковъ 25 г.
28. Колю Митевъ 18 г.
29. Ахмедъ Исмаиловъ 28 г.

с. Кара-Мурадъ (Добришко).

1. Янко Петровъ 55 г.
2. Ноджибъ Мурадовъ 30 г.
3. Атанасъ Христовъ 20 г.
4. Колю Димитровъ 30 г. (Слѣва)

Забѣлѣжка. Упомянатъ се всички обитатели и частни дела, които засѣждатъ граждан и опущения въ списъците да ги съобщаватъ въ редакцията.

О Б Я В Л Е Н И Я

ИНИЖЕНЪ СКЛАДЪ

при

ВОЕННАТА ПЕЧАТНИЦА ВЪ ГР. БАВАДАГЪ

ВЪ СКЛАДА СЕ ПРОДАВАТЪ СЛѢДНИТЪ
КАРТИНИ:

1. Царъ Аспарухъ „ 2.20
2. Христо Ботевъ „ 2.50
3. Иларионъ Макариополски „ 2.50
4. Петко Славейковъ „ 2.50
5. Василъ Левски „ 2.50
6. С. Раковски „ 2.50
7. Л. Каравеловъ „ 2.50
8. В. Г. Априловъ „ 2.50
9. Хаджи Димитъръ „ 2.50
10. Константино Миладиновъ „ 2.50
11. Историческа карта на България съ лико-
ветъ на бълг. царе отъ В. Антоновъ „ 6.00

Стѣнни и джебни календари, тетрадки, моливи,
иллюстрирани пощенски карти, платъ за знамена, три-
кольни ленти за ученици и ученички.

Продава в. „Добруджа“ и записва абонати.

Всички канцеларски и училищни потреби.

Книжарница „ДОБРУДЖА“

ВЪ ГР. КЮСТЕНДЖА

Обобщаваме, че отворихме въ града ни книжарница
въ която се намиратъ:

Най-различни канцеларски и училищни по-
требности и принадлежности:

тефтери, мастила, моливи, перодръжки, пера, гуми,
картия всѣхъ сортовъ и др.

Български книги за прочитъ отъ различни биб-
лиотеки: „Всемирна“, „Художествена“, „Универсална“
„Всемирна Литература“, и разни други издания.

Илюстрирани картички отъ различни галерии.
Репродуцирани на картици въ голѣми форматъ
отъ велики майстори.

Продаваме също и портретитъ на Н. В. Царя, Н.
В. Царицата и Н. Ц. В. прѣстолонаследника (ху-
дожествено изработени), също и тия на всички бълг.
дѣйци: Ботевъ, Левски, Славейковъ, Априловъ и др.
Тия портрети са въ голѣми форматъ.

Продава в. „Добруджа“ и записва абонати.

Съ почитъ

Тербаровъ и Заговъ.

Важно за гр. Добричъ!

ВЪ ВѢСТНИКАРСКАТА АГЕНЦИЯ

„КУРИЕРЪ“

на

Ненко Н. Бакърджиевъ

ГР. ДОБРИЧЪ

ул. „Мария Луиза“ № 9,

Приема реклами, обявления, годишни и свадбени
извѣстия, сѣрбни вѣсти, нападки, благодарности и
други по подобии

за в. „Добруджа“

и всички други софийски вѣстници и списания
съ най износни цѣни.

Въ агенцията се продаватъ всички български вѣст-
ници и списания, има на разположение всички из-
дѣлани до сѣга броеве отъ в. „ДОБРУДЖА“.

Записва абонати на в. „Добруджа“.

НАСТОЯТЕЛЪ ЗА ГР. ДОБРИЧЪ

НЕНКО Н. БАКЪРДЖИЕВЪ

членъ отъ Номандитното вѣстническо друж. „Куриеръ“.
1—10